

Referat af faggruppen Tortur- og traumebehandleres seminar 24.-25. januar 2022

Referenter: Mathilde (Pkt. 1-2) og Tanja (Pkt. 4)

Program:

1. Erfaringsrunde mellem centrene
2. Oplæg fra DS om samarbejde med faggruppen /ved Mads Bilstrup
3. Oplæg om reglerne for dispensation ved permanent opholdstilladelse /ved Dansk Flygtningehjælp
4. Oplæg: Gadekultur i udsatte boligområder ved Hakan Kalkan, adjunkt i sociologi ved RUC

1. Erfaringsrunde:

Dignity: Socialrådgiverne er blevet nednormeret fra fire til 3. Der er samtidig ny struktur fra sommer 2020 under vedvarende udvikling og ændring.

Oasis: Ny leder, ny struktur, også med flere tværfaglige møder (med patienten), men færre på tværs af huset. Normeringen er den samme. Kortere venteliste end længe.

Socialrådgiver ved Slagelse jobcenter: Sidder i et tidl. integrationsteam trods borgerne er ude af integrationsperioden. Har 4 faste tolke ansat + flere sprog blandt de ansatte. Samarbejder med Klinik for Traumatiserede Flygtninge via praktiserende læger.

Beboerrådgivningen Gellerup: Mange varierede opgaver i hus med flere projektansatte. Påvirket af planerne om nedrivning – Ghetto-planen.

Klinik for PTSD, Århus: Fortsat kun to socialrådgivere. Der begynder at komme flere socialrådgivere i psykiatriens andre afdelinger. Skal starte ny teamstruktur.

Horsens Etnisk Familieteam: Skal bl.a. modtage 2 nye familier fra Congo. Ellers ikke mange nye flygtninge.

Kompetencecenter for Transkulturel Psykiatri, Ballerup: Fortsat 4 rådgivere, med projekt om jobcentersamarbejde.

2. Mads Bilstrup: Hvordan DS og faggruppen kan arbejde tættere sammen?

Oplæg fra Mads. Danmark kan mere 1 (reformudspil): Dagpenge, arbejdskraft og kvinder uden for arbejdsmarkedet. Førte til 37-timers pligtaktivering: DS har talt denne sag med dagsordenen, at nyttejobs ikke virker for denne målgruppe. Det vil føre til flere ægtefælleforsørgede og uden kontakt. Nyttejobs har virket for de helt unge, men ikke andre. DS er ikke blevet hørt, men har søgt gode eksempler bl.a. fra Herning, hvor kvinder kan ansættes på eveløn af kommunen i et forberedende kursus til sosu-uddannelser. Det er lykkedes at få 4 ud af de 30 videre. Ses som succes. I Nyborg har de forsøgt med AMU og danskuddannelse forud for gradvis opstart på ordinære vilkår. Sidst er der eksempler med chaufførjobs.

Politisk er nyttejobs/pligtaktivering er nu taget af bordet og erstattet af mulige branchepakker, bl.a fordi det også viste sig dyrt/mindre givtigt. Socialdemokraternes mærkesag omkring kvinderne uden for arbejdsmarkedet dukker dog sandsynligvis op omkring ydelsesreform.

Ydelsesreformen. Regeringens støttepartier ønsker opgør med børnefattigdom. Børneydelser, 225-timer og kontanthjælpsloft. Førte til nedsættelse Ydelseskommisionen, som kom med anbefalinger sidste år. Har indført børnetillæg, indtil der måske kommer nyt ydelsessystem. EL har dog sagt, at hvis der ikke kan skabes bedre rammer for en nyt ydelsessystem (fx ikke nul-sum) trækker de deres støtte. Forhandlinger starter inden længe.

DS ønsker at påvirke og støtte opgør med børnefattigdom (sammen med BUPL og Red Barnet). Har løbende møder med politikerne, nogen lytter. Det kan betyde, at der ikke kommer en reform.

Hovedloven. Ønske om transparent og effektiv offentligt system. DS påvirkede så det kunne betyde fx mere sammenhængende indsatser. Tanken blev en hovedlov. Så en koordineret indsats kan prioritere problemerne. Planen har ligget stille siden regeringsskiftet. DS er gået sammen med flere NGO'er for at klæde regeringen på til forhandlinger om indholdet. Ønsket er at det skal være forpligtende i 2025 for kommunerne. Dialog om hvilke tilbud, som skal ind under Hovedloven - fx skal Psykiatrien omfattes.

(Kriterier for målgruppe: udvalgte servicelovstilbud, misbrug og længere tid på forsørgelse).

Mads opfordrer til, at faggruppen holder kontakten til DS (fortsat) og inviterer fagkonsulenter til bestyrelsesmøder m.v.

Faggruppen er interesseret i at blive inviteret både når det drejer sig om flygtninge og traumer men også bredere fx med koordineringserfaringer.

3. Oplæg fra Anders Pedersen, Dansk Flygtningehjælp, frivilligerådgivningen

Baggrund: Frivilligrådgivningen opstartede da ansvar for flygtningerådgivning overgik til kommunerne i 2000. Så fortsatte DFH med rådgivning primært om familiesammenføring. Vejledning om permanent ophold fylder mere og mere. Ligesom statsborgerskab.

Regler for permanent ophold: De grundlæggende og de supplerende (2 ud af 4 skal være opfyldt). Se nyidanmark.dk for detaljer. **Dispensation vil altid være en konkret og individuel vurdering.** I afslaget beskrives den *mest nærliggende* grund til afslag, dvs. der kan være flere andre grunde til afslag end dem der skrives. Vær opmærksom på, at nogle krav skal være opfyldt ved ansøgningstidspunkt og andre også ved afgørelsestidspunktet.

- Opholdskravet: Beregning af ophold starter på ny, hvis personen skifter opholdsstatus, fx asyl efter familiesammenføring (ved skilsmisse).
- Kriminalitet: Karenstid strammet, men ikke så meget som for statsborgerskab.
- Gæld: Der findes både gæld som er til hindring (fx bolig eller gæld til skat) for permanent og anden som ikke er. Se listen på nyidanmark.
- Ingen offentlig hjælp (de sidste 4 år): Nogle typer ydelse fx SU eller dagpenge tæller ikke med. Vær OBS! på, at først efter 4 års førtidspension, kan der søges. Ved brøkpension må der gerne suppleres op med kontanthjælp uden, at det tæller som offentlig forsørgelse.
- Opholds- og selvforsørgelseserklæring: Kræver kun ansøgers underskrift (online).
- Beskæftigelseskravet (3 ½ år ud af 4): OBS! at der skal minimum 120 timer/mdl. til, dvs. 30 timer/ugt. (medmindre man er flextilkendt). **Kan være komplekst regnestykke for selvstændige - Frivilligrådgivningen hjælper gerne.**
- Nuværende beskæftigelse (på afgørelsestidspunktet): Garanterede/fastansatte 15 timer/ugen.
- Dansk: Bestået dansk 2 (eller tilsvarende/højere; FVU læs2, folkeskole 9.).
- Modarbejdet afklaring af identitet: Sjældent set i praksis. Gælder ikke falsk indrejsepas ved flugt.

Supplerende krav:

- Beskæftigelse: Sidste 4 år.
- Årlig indkomst over ca 302.000 (2022).

- Dansk uddannelse 3 eller svarende til.
- Aktivt medborgerskab: Medborgerskabsprøven minder om Indfødsretsprøven - dog kun 25 spørgsmål. Afholdes to gange årligt. Kan også (i sjældne tilfælde) godkendes ved et år medlemskab af bestyrelse i organisationsarbejde/forældreråd/forening (*skal dokumenteres skriftligt af bestyrelsen selv*).

Særlige grupper:

Unge mellem 18-19 år kan søge ved uafbrudt aktivitet (9. kl.+ indskrevet ved uddannelse og/eller erhvervsarbejde).

Pensionister og førtidspensionister får dispensation for beskæftigelseskravet, **men ikke de resterende betingelser.**

Personer med handicap: **Der kan kun gives dispensation for de enkeltkrav som forhindres af handicappet.** Der kan kun dispenseres for beskæftigelseskravet, **når personens arbejdsevne er afklaret** (dvs. tilkendelse af flex eller førtidspension) og det skal foregå ved jobcenteret. **Fordi arbejdsevne ses som en juridisk betegnelse og vurderes af forvaltning og ikke lægefagligt.**

Det lægelige skøn betyder noget for om der dispenseres fra **andre kriterier (fx sprog og medborgerskab).** **Udtalelserne kan være fra egen læge, men speciallægeerklæringer går oftere i gennem, der skal være detaljeret oplysninger om indlæring. DFH råder til at søge privat praktiserende psykiater.**

" vi skal bede dig om at sende en uvildig bedømmelse af din helbredstilstand af en person med lægefaglig baggrund. Det kan fx være udtalelse fra en læge eller et hospital, som indeholder oplysninger om:

Din fremtidige arbejdsevne - har du, som følge af diagnoser, som er nævnt i lægeerklæringen, en langvarig nedsættelse af arbejdsevne?

Din fremtidige mulighed for at gå til medborgerskabsprøven.

Din fremtidige mulighed for at gå til danskprøve.

Din fremtidige mulighed for at bestå en danskprøve - hvordan påvirker din helbredstilstand din evne til sprogindlæring.

Hvor længe har du lidt af eventuelle lidelser og om de er kroniske.

Den medicin/behandling du modtager for dine lidelser

En forbedringsprognose er der yderligere behandlingsmuligheder, som kunne forbedre dine muligheder for at opfylde kravene til permanent ophold? "

Vigtigt med: Anamnese, afprøvet behandling, behandlingspotentiale. **Kronicitet er meget vigtig** (PTSD vurderes ikke kronisk) max ½ år gammel vurdering.

Diskussion om, hvor PTSD står og vurderes som juridisk betegnelse.

Læger er ikke eksperter på sprogindlæring, men kan sige noget om patientens kognitive funktionsniveau og om PTSD i væsentlig grad påvirker indlæringen

Praktiserende læger tillægges generelt mindre værdi end speciallæger i forhold til vurderinger og beskrivelser.

Borgere/patienter, der har brug for rådgivning gennem Dansk Flygtningehjælps rådgivninger, skal booke tid online. Hjælp gerne med booking af aftaler. Dansk Flygtningehjælp stiller tolk til rådighed. **Udlændingeretslige spørgsmål er rådgivningens spidskompetencer.**

Ansøgning og gebyr - se aktuelle satser på Dansk Flygtningehjælps hjemmeside

4. Oplæg om 9 års etnografisk feltarbejde på gaden på Nørrebro /ved Hakan Kalkan, adjunkt ved samfundsvidenskab og byplanlægning og Ph.d. RUC. Har skrevet doktorafhandling om feltarbejdet og bogen: Veje til respekt.

Hakan Kalkan holdt oplæg ud fra de 3 temaer:

- Veje ind i gaden
- Veje til respekt
- Gadens økonomi

Teoretisk baggrund for studiet:

- Wilson (afroamerikansk sociolog, som har studeret streetculture) arbejdsløshed og fattigdom blandt afroamerikanere er udgangspunktet - stigende arbejdsløshed og minoritetsbaggrund har ført til marginalisering og parallelsamfund.
- Honneth og Voswinkel: Anerkendelsesbegrebet
- Intersektionalitet: Unge mænd med fattigdom og arbejdsløshed som baggrund skaber en bestemt kultur
- Bourdieu: Gadens habitus, kapitalformer og felt (social, kulturel, økonomisk kapital m.v.)

I skolen starter de unges manglende følelse af anerkendelse, stigmatisering og lave forventninger fra lærerne allerede. Hakan Kalkan læner sig op ad

Paul Willis: Anti-skole-kultur, som han har beskrevet allerede i 1970'erne (status-frustrationer, fx ikke at føle at man kan leve op til "de kloge" og heller ikke vil være en nørd eller "fisse" i klassen og så giver op for at "hellige" sig kriminalitet og den status det kan give blandt ligestillede)

Kalkan refererer til VIVE undersøgelser, som også viser, at piger generelt får bedre årskarakterer end eksamenskarakterer, mens især drenge med ufaglærte forældre og minoritetsbaggrund står svagest og mødes af lærerne med færrest forventninger.

Sprog (standarddansk modsat gadesprog og velformulerethed er udtryk for kulturel kapital - at kunne skifte mellem de to forskellige "sprog" giver bedre muligheder og mere anerkendelse.

Anerkendelseskulturer fra gaden smitter af på skolens kultur og omvendt (f.eks. en person der bliver taget af politiet i gården, tales der også om i skolen og omvendt).

Der sker således en eksklusion i skolen, som kan føre til gadeliv.

Føler fremmedgørelse (oplever racistiske tilråb (sjældent) og set på som fremmed) - en kollektiv oplevelse, hvor erfaringerne deles med hinanden (fx. ikke lukkes ind på diskoteker)

Behovet for anerkendelse får de unge til at søge mod gaden, hvor der sker en gadesocialisering (fx de "ældre" forsøger at holde de yngre væk fra gaden/de unge forsøger at leve op til dem)

De ældres måde at opføre sig på; tøjstil (nyt og dyrt tøj) og tale på - giver respekt - observeret af de yngre. (=løsning på fattigdom og ringeagt)

Afgørende for socialisering er, at de unge er jævnaldrende (vigtigere end deres familie for identitetsdannelsen, vil ikke belaste familien med problemer, løser dem i gruppen/broderskabet - udvikler gruppenormer)

Kriminalitet er tillært (viser tidligste sociologiske undersøgelser)

Vold giver status som den stærkeste og sejeste

Medierepræsentationers betydning: Medieikoner, som sangeren Tupac Shakur og filmen Blood In Blood Out og Scarface

"Ghettoliv", den respekterede indvandrer og "gangsteren" smitter fra USA

Mediefremstillet maskulinitet giver anerkendelse

Familiens rolle:

De unges forældre er imod gadekulturen og forsøger at holde dem ude af den - det er Hakans fund - ikke som præsenteret i medierne. Fx forsøger en far at opsøge sin søn i "ungdomsklubben" og på gaden.

Der sker også en socialisering/identificering mellem interviewer (Hakan) og de unge, hvor det bliver til "vores" forældre - selvom Hakan er af kurdisk tyrkisk baggrund og en af de unge interviewpersoner er af somalisk baggrund.

De unge holder deres gadeliv skjult for deres forældre. De lever et dobbeltliv. Kun hærværk og anholdelser kommer til familien - ikke hashrygning og alkohol kommer til forældrenes viden.

Eller sagt med en ungs egne ord: " Ens forældre vil ikke have at du står på gaden jo. Og laver dårlige ting. De ved godt hvad gaden indeholder jo. At sælge hash, tage stoffer, lave ballade. De ved godt at det ikke er en fremtid, ind og ud af fængslet. Ens familie vil aldrig have sådan noget der. De vil ikke have det, de vil kun en det godt jo. Have en fremtid, have et arbejde."

Forældrenes viden om de unge er begrænset - især i de tidlige teenageår - senere bliver det sværere at skjule, hvis de kommer i fængsel. De lever adskilte liv.

Hvis barnet bliver anmeldt for tyveri, så vil forældrenes magtesløshed kunne udmønte sig i vold mod barnet.

Nogle forældre er meget opsøgende if. til deres "fortabte" sønner - leder efter dem på gaden og rygeklubben. De unge skjuler deres joints for forældrene for ikke at kaste skam over deres ven/forælderen.

Hakan: Forskning viser at kollektiv kulturel kapital kan hjælpe med forældrene til at være fælles om at opdrage børnene - så bliver det ikke en individuel kamp om at redde sit barn.

De unge giver ansvaret for farens manglende mulighed for at redde sin søn til samfundet.

Familien er det "hellige" - dem, må man ikke må svine til - modsat ens kammerater.

Familien kan virke som modvægt til gaden:

De unge er bevidste om, at kriminalitet ikke er det værd if. til at miste familien, men det opdager de ofte, når det er for sent.

Vejen ud af gadelivet og kriminalitet:

Hakan er i gang med at forske i dette, så det er kun et foreløbigt bud: Når de unge bliver omkring 25 år og de ønsker at etablere en familie, og kunne leve op til familiens og ægtefællens forventninger om at kunne forsørge dem, så begynder de at trække sig ud af kriminalitet.

Strukturerende for de unges relationer er: Vold og blod

- Voldskapital (det sociale samvær, der er det vigtigste) - bliver mindre vigtigt, nu ældre de bliver. Det giver høj status: "Vold og blod - det er den måde du kommer frem i den

her verden på - det er hvor konsekvensløst du handler. Der har vi status."Er kold i røven med om du får en udvisning. Kold i røven med om du skal sidde i 10 år. Kold i røven med om hans familie vil komme og jage dig. Eller kommer på en eller anden dødsliste."

Ung: "Det handler om respekt det hele. Det handler om at spille smart, det handler bare om at få respekt fra andre."

Hakan: Man får agtelse i hierarkiet. Hvis man bakker ud af en slåskamp, så får man det dårligt/ "får dårlig samvittighed og kan ikke sove om natten"

Stor voldskapital (voldskapitalisme) kan hjælpe en til at få mere magt (fx bander). Kan fx svindle andre uden konsekvenser eller udnytte "svage". Giver dummebøder, hvis de kommer for sent til aftaler. Dem, der har den højeste status er dog dem, der kan balancere mellem at være voldelige, men også være venlige og vellidte.

Gadens økonomi består af:

- Indbrud
- Gaderøverier
- Kommercielle røverier
- Slag af hash
- Salg af kokain

Ser andre sælge hash (ju) og kokain (shufi). De lærer af hinanden i det nære netværk - kommer med til indbrud. De sociale netværk og relationer, kan også hæmme, fx alder: Hvis en 18-årig sælger hash på klos til nogle 25 årige, som aldrig betaler tilbage, så kan han få problemer (har heller ikke beskyttelse fra staten via politiet eller kontrakter/aftaler for handlen)

Se også Hakans slides, hvor der er flere detaljer og citater fra hans mange interviews med de unge (alle anonymiserede). Slides' ene er sendt rundt til de seminardeltagende faggruppemedlemmer. Hans aktuelle forskning har fokus på, hvad der får de unge ud af kriminalitet og væk fra gadens liv. Han regner med, at det vil tage ca. 4 år før han er færdig. I den efterfølgende dialog på seminaret, blev han spurgt om, hvordan de unge ser på myndigheder og socialarbejdere: Hans bedste bud var, at de ikke registreres eller omtales imellem dem, og nok også først får betydning, når de vil ud af gadelivet.